

si smluvně vrácení zapůjčené částky v téže výši, v níž byla zápůjčka skutečně vyplacena. I kdyby bylo správné tvrzení žalované, že dům tvořící zástavu jest jediným jejím majetkem, z jehož výtěžku žije, a že dům ten má dnes hodnotu mnohem menší, než činí vymáhaná pohledávka, nelze nebezpečí hospodářské zkázy jí podle toho hrozící uznati za důvod sprostující ji ze splnění smluvní povinnosti, ježto, nehledíc k některým předpisům exek. řádu, není ustanovení, jež by překáželo žalobci v uplatnění jeho pohledávky v plném rozsahu. Odvolací soud dospěl odchylným svým názorem k nemožným důsledkům. Chce přiznati žalobkyni uspokojení jedině v poměru odpovídajícím poměru hodnoty domu v době poskytnutí zápůjčky k hodnotě dnešní. Měřítka to neodpovídá svou nahodilostí a libovůli právu. Kdyby tu šlo o obecnou zásadu, nemohlo by se přihlídnouti k hodnotě určitého domu, nýbrž k hodnotě nemovitostí vůbec, čehož odvolací soud neuznává a pro neproveditelnost nemohl uznati, kdyby pak měla býti směrodatná hodnota určitého domu v žalobě uvedeného, nestačilo by nařízené doplnění nepřihlízející k případnému zhoršení (po případě i k zlepšení) nemovitosti té, zejména byl by věřitel nespravedlivě zkrácen, kdyby dlužník iako vlastník zástavy byl jí ať úmyslně ať z nedbalosti znehodnotil. Tím by se mohlo dospěti k důsledkům, jež by se přičily mnohem více i dobrým mravům, než názor shora projevovaný. Nelze proto pokládati nařízené doplnění za účelné. Podobně není třeba zjištění, jakou částkou byla pohledávka přihlášena k soupisu. Odvolací soud vychází z názoru, že úmyslem věřitelovým, správně stran, bylo, by se věřiteli dostalo při placení jistiny stejné hodnoty tehdy vyplacené pohledávky. Že by věřitel od tohoto úmyslu byl upustil, nelze souditi ani z toho, že přijímal úroky v Kč podle výše pohledávky počítané v téže a ne ve zlaté měně, ani z přihlášky jistiny k soupisu, když soud první stolice vzal za prokázáno, že již v roce 1919 žalovaná, byvši upomenuta o zaplacení zápůjčky, s poukazem na zla'ou doložku nic nenamítala. Odvolací soud se o tomto zjištění nezmiňuje, z čehož nutno souditi, že s ním souhlasí, čímž ovšem názor jeho pozbývá opory.

Čís. 6711.

Strana, k jejímuž odvolání byl odvolacím soudem zrušen rozsudek prvního soudu a nařízeno mu, by vyčkaje pravomoci, jednal o určité otázce, nemůže se v rekursu na dovolací soud domáhati toho, by bylo rozhodnuto o právních názorech odvolacího soudu, jež nebyly podnětem ke zrušení rozsudku prvního soudu.

Domáhá-li se vdova po zaměstnanci na zaměstnavateli náhrady škody, ježto ho nepřihlásil včas k pensijnímu pojištění, nelze přihlídnouti ku spoluzavinění zaměstnance na opomenutí včasné přihlášky.

(Rozh. ze dne 19. ledna 1927, R I 1154/26.)

Žalobě vdovy po zaměstnanci žalované firmy o náhradu škody, ježto zaměstnanec nebyl včas přihlášen k pensijnímu pojištění, proce s ní soud první stolice vyhověl. V odvolání uplatňovala žalovaná

kromě jiného, že Jindřich Š., manžel žalobkyně, byl spoluvinen na opomenutí včasné přihlášky k pensijnímu pojištění. O d v o l a c í s o u d, neshledav odvolání jinak důvodným, zrušil z důvodu posléz uvedeného rozsudek prvního soudu a vrátil mu věc, by, vyčkaje pravomoci, ji znovu projednal a rozhodl.

N e j v y š š í s o u d odmítl rekurs žalované firmy, vyhověl však rekursu žalobkyně a uložil odvolacímu soudu, by znovu rozhodl ve věci samé.

D ů v o d y:

Žalovaná firma stěžuje si do usnesení odvolacího soudu, pokud jím byl podle jejího vlastního návrhu zrušen rozsudek procesního soudu, poněvadž nařízené další jednání bylo odvolacím soudem omezeno na otázku spoluzavinění Jindřicha Š-e a ve všech ostatních směrech bylo odvolání uznáno za bezdůvodné. Navrhuje, by rozhodnutí odvolacího soudu bylo změněno a žalobní nárok byl zamítnut, neb aby další jednání o něm bylo rozšířeno i na ostatní ve stížnosti jednotlivě poznamčené sporné otázky. První návrh přičítá se zřejmě procesním předpisům, neboť napadené rozhodnutí jest pouhým u s n e s e n í m a nemůže býti změněno rozhodnutím zamítajícím žalobu, jež by se musilo státi r o z s u d k e m, ale ani druhý návrh není v tomto období rozepře přípustný. První soud by byl arci při novém jednání podle §§ 496 druhý odstavec a 499 c. ř. s. vázán rozhodnutím odvolacího osudu a právními názory tam vyslovenými, takže by se nemohl v bodech, žalovanou stranou nyní napadených, odchýlíti od svého dřívějšího, odvolacím soudem schváleného rozhodnutí, tím by se však žalované straně nestala újma, neboť zůstalo by nedotčeno její právo podati proti příštímú rozsudku odvolacího soudu dovolání a vyvolati tak přezkoumání jeho v bodech, jež nařízeným novým jednáním mají zůstati nedotčeny. Nynější rozhodnutí odvolacího soudu má význam do jisté míry jenom mezitímní, účelem ustanovení §: 519 čís. 3 c. ř. s., že rekurs do něho jest přípustný, jest umožniti oddělené přezkoumání onoho právního názoru odvolacího soudu, jenž byl podnětem ke zrušení prvního rozsudku, ještě před novým jednáním tak, aby, kdyby bylo další jednání zbytečným, nebyla jím rozepře zbytečně prodlužována. Bylo by zkrácením práva druhé procesní strany na řádné provedení dovolacího řízení a jmenovitě na podání dovolací odpovědi, kdyby na pouhý rekurs bylo soudem třetí stolice rozhodnuto i o oněch právních názorech odvolacího soudu, jež nebyly podnětem ku zrušení prvního rozsudku. Prozkoumání těchto právních názorů musí zůs'tati vyhraženo řízení dovolacímu. Rekurs žalované strany byl proto odmítnut.

Rekurs žalobkyně jest v právu. Odvolací soud pokládal posavadní řízení za neúplné, poněvadž není vyloučeno, že manžel žalobkyně Jindřich Š. byl spoluvinen na opomenutí včasného svého přihlášení ku pojištění, skutečnosti však, týkající se jeho spoluviny, nebyly prvním soudem vzaty na přetřes. Případná spoluvina Jindřicha Š-e, iak ji žalovaná strana doličuje, měla by však význam pro rozhodnutí sporu a činila by nutným nařízené doplnění jednání jenom tehdy, kdyby byl jí

dotčen závazek žalované strany nahraditi žalobkyni škodu vlastním zaviněním způsobenou. Této podmínky v souzeném případě není. Uplatněný nárok na náhradu škody jest vlastním a samostatným nárokem žalobkyně, nikoliv pouhým příslušenstvím nebo soukromoprávním důsledkem služebního poměru jejího zemřelého manžela. Neplatí proto pro něj pravidlo §u 1304 obč. zák. o poměrném dělení škody mezi škůdcem a poškozeným, zavinily-li škodu obě strany. Marně se pokouší žalovaná strana dovoditi z §u 12 o pensijním pojištění, podle něhož vdově přísluší důchod jenom, když manžel měl sám při smrti již nárok na důchod starobní neb invalidní, že, zavinil-li zemřelý sám ztrátu pojištění, musí vdova nésti následky. Poněvadž nárok vdovy na důchod kotví v právu veřejném, jest případné zavinění jejího manžela vůči ní právě tak zaviněním třetí osoby jako zaviněním žalované firmy. Ku rozdělení náhradní povinnosti mezi žalovanou stranu a pozůstalost po Jindřichu Š-ovi neposkytují ani všeobecné předpisy o náhradě škody ani ustanovení pensijního zákona podkladu. Naopak příznává sice § 73 pensijního zákona v doslovu upraveném cís. nařízením ze dne 25. června 1914 čís. 138 ř. zák. pojištěnci právo, ač mu to neukládá za povinnost, aby se sám přihlásil k pojištění, ale dodává výslovně, že se tím neruší povinnost zaměstnavatele, by tuto přihlášku učinil. Podle §u téhož zákona jsou bezúčinny všechny úmluvy zaměstnavatele se zaměstnancem o změně ustanovení zákona ke škodě pojištěných osob. Žalující firma byla proto povinna bez ohledu na případné svolení nebo přání zemřelého Jindřicha Š-e přihlásiti ho k pojištění, jakmile se stal pojištěním povinným, a ručí sama žalobkyni za celou škodu, jež jí vznikla zanedbáním této povinnosti, bez ohledu na důvod zanedbání a bez ohledu na případný souhlas neb dokonce snad i popud pojištěním povinného manžela žalobkyně. Případná jeho spoluvina nemůže míti na žalovaný nárok vlivu. Jinou jest otázka, byla-li žalovaná strana oprávněna v případě spoluviny Jindřicha Š-e hojiti se částečně na jeho pozůstalosti podle §u 1302 obč. zák., ale tato otázka není předmětem projednávaného sporu.

Čís. 6712.

Nejde o změnu žaloby ve smyslu §u 235 c. ř. s., žalováno-li původně o plnění a změnil-li žalobce za sporu návrh žalobní v tom směru, by bylo určeno, že mu přísluší žalobní nárok, aniž by byl změněn žalobní důvod.

(Rozh. ze dne 19. ledna 1927, R I 1182/26.)

Žalobce domáhal se v žalobě na bance B. zaplacení. Ježto však za sporu bylo bance povoleno přiročí, změnil žalobní návrh v tom směru, že se určuje, že jest žalobní nárok po právu. Soud první stolice změny žaloby nepřipustil, rekursní soud změnu žaloby připustil.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.